

8 клас

1. Флуїмуцил. 10 б. 1. Масова частка АЦЦ: $0.68/1.8 = 0.378$ або 37.8%. Масова частка аспартаму $(1.8 - 0.6 - 0.68 - 0.5)/1.8 = 0.011$ або 1.1%.

2. $n(\text{АЦЦ}) = m/M = 0.6/163 = 3.7 \times 10^{-3}$ (моль), $c = n/V = 3.7 \times 10^{-3}/0.25 \times 3 = 0.0444$ моль/л.

3. Маса АЦЦ в одній ампулі 300 мг, що дорівнює $0.3/163 = 1.8 \times 10^{-3}$ моль. Тоді концентрація розчину $1.8 \times 10^{-3}/(3 \times 10^{-3}) = 0.6$ моль/л. Для приготування 20 л розчину знадобиться $0.6 \times 20 = 12$ моль АЦЦ, тобто $12 \times 163 = 1956$ г.

2. Гірська хвороба. 10 б. 1. Розрахуємо атмосферний тиск на різних висотах:

0 м: $p_0 = 101300$ Па (можливий варіант 101325 Па).

4000 м: $p_{4000} = 101300 - 4000/12 \times 103 = 66967$ Па.

Та парціальний тиск кисню:

0 м: $p_{\text{O}_2} = 101300 \times 0.21 = 21273$ Па.

4000 м: $p_{\text{O}_2} = 66967 \times 0.21 = 14063$ Па.

2. Кількість моль газу, що займає певний об'єм за певних тиску та температури, розраховується за рівнянням Менделєєва–Клапейрона $pV = nRT$. Де, n – загальна кількість речовини газів в повітрі, а 21% з них – молекули кисню.

Температура на рівні моря $T_0 = 25$ °С = 298 К. Температура на висоті 4000 м:

$$T_{4000} = 25 - 4000/100 \times 0.5 = 5$$
 °С = 278 К.

Загальна кількість моль газів на висоті 0 м:

$$n_0 = p_0 V_0 / (R_0 T_0) = 101300 \times 1 / (8.314 \times 298) = 40.9$$
 моль.

Кількість речовини кисню: $n_{\text{O}_2,0} = 40.9 \times 0.21 \approx 8.6$ моль

Кількість молекул кисню $N_0 = 8.6 \times 6.02 \times 10^{23} = 5.2 \times 10^{24}$ молекул

Аналогічно для висоти 4000 м:

$$n_{4000} = p_{4000} V_{4000} / (R_{4000} T_{4000}) = 66967 \times 1 / (8.314 \times 278) = 29$$
 моль

$$n_{\text{O}_2,4000} = 29 \times 0.21 \approx 6.1$$
 моль, $N_{4000} = 6.1 \times 6.02 \times 10^{23} = 3.7 \times 10^{24}$ молекул.

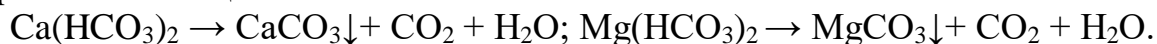
3. В попередньому пункті розраховано, яка кількість речовини повітря міститься в 1 м³, звідти розраховуємо в 400 мл 4×10^{-4} м³

$$n_0 = 40.9 \times 4 \times 10^{-4} = 0.0164$$
 моль, $m_0 = 0.0164 \times 29 = 0.4756$ г.

Та на висоті 4000 м:

$$n_{4000} = 29 \times 4 \times 10^{-4} = 0.0116$$
 моль, $m_{4000} = 0.0116 \times 29 = 0.43364$ г.

3. Суміші, їх склад та розділення на компоненти. 10 б. 1. Моршинська. Виходячи з наведених іонів, можна визначити, що з Моршинської води можна виділити такі солі: а) гідрокарбонати – NaHCO_3 , KHCO_3 , $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$, $\text{Mg}(\text{HCO}_3)_2$; б) сульфати – Na_2SO_4 , K_2SO_4 , CaSO_4 , MgSO_4 ; в) хлориди – NaCl , KCl , CaCl_2 , MgCl_2 . Виходячи з солей, виділених з Моршинської води, можна отримати такі солі, що будуть нерозчинними у воді, вони утворюються внаслідок термічного розкладу гідрокарбонатів кальцію та магнію:

2. Молоко. Жир можна легко виділити з незбираного молока, наприклад, банку з молоком можна просто поставити в холодне місце і через день-два в її верхній

частині утворюється білий шар вершків, які є нічим іншим, як жиром. Це відбувається тому що жир та вода мають різну густину, причому кульки жиру легше води, і з часом просто спливають на поверхню. Однак виділення вершків з молока можна провести і швидше, для цього необхідно використовувати відцентровий сепаратор. В цьому приладі розділення відбувається під дією відцентрового прискорення внаслідок його дії відбувається більш швидке накопичення вершків у верхній частині ємності з молоком.

Один літр 4% домашнього молока має масу 1029 г, з них жир складає $1029 \times 0.04 = 41.16$ г. Якщо цей жир буде складати 15% від загальної маси вершків, то маса вершків буде становити: $41.16 / 15 \times 100 = 274.4$ г.

3. Суміш солей. Суміш, що складається з BaCl_2 , CaCO_3 , NH_4Cl можна розділити на компоненти таким чином: 1) відомо, що NH_4Cl здатний до сублімації, тому під час нагрівання цієї суміші амонію хлорид буде возганятися, а після охолодження знову утворювати тверду фазу; 2) суміш BaCl_2 та CaCO_3 , яка залишається після відділення NH_4Cl можна розділити дією води, оскільки BaCl_2 розчиняється у воді, а CaCO_3 не розчиняється і може бути відділений фільтруванням.

4. Оксиди празеодиму. 10 б. 1. В 100 г оксиду міститься 82.8 г Празеодиму та 17.2 г кисню ($100 - 82.77 = 17.23$) та, відповідно, $82.8 / 140.9 = 0.59$ моль Празеодиму та $17.2 / 16.00 = 1.08$ моль кисню. Відповідно, співвідношення кількості моль Празеодиму та кисню становить 0.6 до 1.1 або 6 : 11. Таким чином, формула оксиду – Pr_6O_{11} , що відповідає формулі $4\text{PrO}_2 \cdot \text{Pr}_2\text{O}_3$.

1. Рівняння реакції утворення PrO_2 : $2 \text{Pr}_6\text{O}_{11} + \text{O}_2 = 12 \text{PrO}_2$.

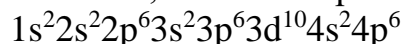
Реакція з хлоридною кислотою: $2 \text{PrO}_2 + 8 \text{HCl} = \text{Cl}_2 + 2 \text{PrCl}_3 + 4 \text{H}_2\text{O}$.

Кількість речовини оксиду Празеодиму становить $0.5 / 172.9 = 0.0029$ моль. Відповідно, кількість речовини хлору – 0.00145 моль, об'єм хлору – $0.00145 \times 22.4 = 0.032$ л.

3. Масова частка Празеодиму в Pr_6O_{11} становить 0,828 або 82,8%. Масова частка празеодиму в PrO_2 менше – $140.9 / (140.9 + 16 \times 2) = 0.815$ або 81.5%.

5. Інертний газ. 10 б. 1. Інертні гази є останніми елементами періодів та мають повністю заповнені валентні електронні оболонки. Такі електронні конфігурації відрізняються підвищеною стійкістю та не схильні до приєднання або втрати електронів.

2. Криптон є останнім елементом четвертого періоду (№36). Відповідно до правил заповнення електронних оболонок, його електронна конфігурація:

3. Зв'язки Kr-F в молекулі KrF_2 є ковалентними полярними, оскільки зв'язані атоми належать різним елементам, які характеризуються різним значенням електронегативності.

6. Хімічні перетворення. 10 б. 1. Утворення основного та амфотерного оксидів вказує, що мова йде про елемент-метал. Почнемо розв'язок із визначення хімічної формули сполуки **Ж**. Очевидно, вона є сіллю, оскільки утворена взаємодією амфотерного оксиду з лугом. Як наслідок, окрім Натрію та елемента **Е** вона містить у складі Оксиген, масова частка якого дорівнює $100 - 20.8 - 50.4 =$

28.8%. Візьмемо 100 г сполуки **Ж**: вони містять 20.8 г Натрію, 50.4 г елемента **Е** та 28.8 г Оксигену. Це відповідає 0.904 моль натрію, (50.4 г/М(Е)) моль **Е** та 1.8 моль Оксигену. Кількості речовини Натрію та Оксигену відносяться як 1 : 2, що дозволяє припустити наступні імовірні формули речовини **Ж** : NaE_xO_2 або $\text{Na}_2\text{E}_y\text{O}_4$. Значення індексів x та y не є довільними, а залежать від ступеня окислення **Е**, тому можна скласти наступну таблицю:

Ступінь окислення Е	x	y
+1	3	6
+2	—	3
+3	1	2
+4	—	—
+5	—	—
+6	—	1
+7	—	—
+8	—	—

Бачимо, що серед усіх 16 варіантів можливі лише чотири: $\text{NaE}^{+1}_3\text{O}_2$, $\text{NaE}^{+3}\text{O}_2$, $\text{Na}_2\text{E}^{+2}_3\text{O}_4$, $\text{Na}_2\text{E}^{+6}\text{O}_4$ (варіанти $\text{Na}_2\text{E}_2\text{O}_4$ та $\text{Na}_2\text{E}_6\text{O}_4$ є "подвоєннями" NaEO_2 та NaE_3O_2). Тепер можна провести розрахунок кількості речовини та молярної маси **Е** для кожного випадку: $M(\text{E}) = 50,4 \text{ г} / n(\text{E})$

Формула	Ступінь окислення Е	$n(\text{E})$, моль	$M(\text{E})$, г/моль	Е
NaE_3O_2	+1	2,712	18,6	F
NaEO_2	+3	0,904	55,8	Fe
$\text{Na}_2\text{E}_3\text{O}_4$	+2	1,356	37,2	—
Na_2EO_4	+6	0,452	111,5	Cd

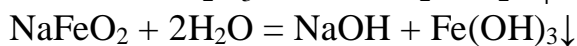
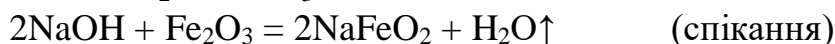
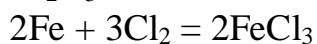
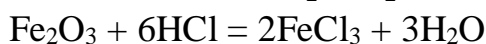
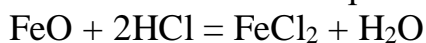
Флуор не може мати ступінь окислення +1, а кадмій +6. Натомість +3 є характерним ступенем окислення для Феруму, тому приходимо висновку: елемент **Е** – Ферум, сполука **Ж** – феррит натрію (або феррат (III) натрію) NaFeO_2 . Насправді, оскільки метали у ступені окислення +1 утворюють виключно основні оксиди (Na_2O тощо), а у ступені окислення +6 – лише кислотні оксиди (CrO_3 тощо), то має сенс перевірити лише $\text{Na}_2\text{E}^{+2}_3\text{O}_4$ та $\text{NaE}^{+3}\text{O}_2$.

Тепер легко встановити, що **Б** – оксид Феруму (III) Fe_2O_3 , **Д** – хлорид Феруму (III) FeCl_3 , а **К** – гідроксид Феруму (III) $\text{Fe}(\text{OH})_3$. Окрім +3 для Феруму характерним є ступінь окислення +2, тому основний оксид **А** це FeO , а хлорид **Г** це FeCl_2 .

Також Ферум утворює оксид Fe_3O_4 , який прийнято розглядати як змішаний оксид $\text{Fe}^{+2}\text{Fe}_2^{+3}\text{O}_4$ – це сполука **В**. Встановити його формулу легко через елементний склад: у 100 г оксиду **В** містяться 72.4 г Fe та 27.6 г O або 1.3 моль Fe та 1.73 моль O. Співвідношення $n(\text{Fe}) : n(\text{O}) = 1.3 : 1.73 = 1 : 1.33 = 3 : 4$.

Примітка: елемент Е можна також встановити, використовуючи інформацію про масові частки металу в його оксидах; таких шлях здається більш простим ніж описаний вище.

2. Рівняння хімічних реакцій:

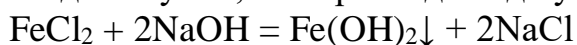

3. Взаємодія оксиду Fe_3O_4 з HCl утворює суміш хлоридів Феруму:

4. Якісні реакції на катіони Fe^{2+} :

а) взаємодія з лугом, яка призводить до утворення зеленувато-білого осаду:

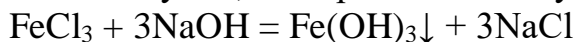

б) взаємодія з гексаціаноферратом (III) калію, яка призводить до утворення синього осаду:

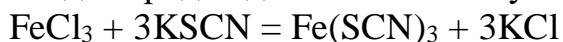

Якісні реакції на катіони Fe^{3+} :

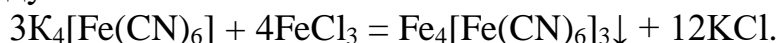
а) взаємодія з лугом, яка призводить до утворення бурого осаду:

б) взаємодія з роданід-іоном SCN^- із утворенням яскраво-червоного продукту:

в) взаємодія з гексаціаноферратом (II) калію, яка призводить до утворення синього осаду:

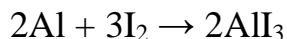

7. Завдання експериментального туру. 10 б. 1. а) Використовуючи відносну густину фіолетової пари за гелієм знаходимо її молярну масу: $63.45 \times 4 = 253.8$ г/моль. Це відповідає молекулярному йоду, пара якого дійсно має фіолетовий колір. б) оскільки речовина **Б** розчиняється як у розчинах кислот, так і лугів, то скоріше за все це амфотерний метал. Визначимо, що це за метал. Рівняння його взаємодії з хлоридною кислотою: $2\text{B} + 2x\text{HCl} \rightarrow 2\text{BCl}_x + x\text{H}_2$. Тут x – валентність металу **Б**. Тоді газ **Г** – це водень. 1.244 л водню становить $1.244/22.4 = 0.0555$ моль. Тому 1 г металу **Б** складає $2 \times 0.0555/x = 1.11/x$, а його молярна маса дорівнює: $M = x/0.111$, при $x = 3$ молярна маса металу становить 27 г/моль, що відповідає Алюмінію, який дійсно є амфотерним металом. Рівняння реакцій розчинення алюмінію у розчинах сильної кислоти та лугу:

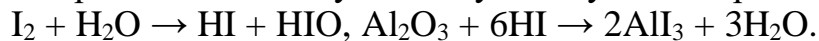

Оскільки газ **Г** – водень, то рідина **В**, яку можна з нього отримати – вода, для якої дійсно відношення маси атомів елементів, що складають молекулу, становить приблизно $1 : 8$.

2. Рівняння всіх реакцій, які перебігають під час проведеного експерименту:

Вода, яка бере участь як каталізатор, взаємодіє з йодом з утворенням сильної йодидної кислоти, яка розчиняє захисну оксидну плівку на поверхні металу

3. Сполука, яка має такий же самий якісний, але інший кількісний склад, що й вода існує. Це гідроген пероксид, його формула H_2O_2 . Тут ступінь окиснення атомів Оксигену дорівнює -1 , а Гідрогену $+1$.

Таблиця розчинності неорганічних сполук

Іони	Br ⁻	CH ₃ COO ⁻	CN ⁻	CO ₃ ²⁻	Cl ⁻	F ⁻	I ⁻	NO ₃ ⁻	OH ⁻	PO ₄ ³⁻	S ²⁻	SO ₄ ²⁻
Ag ⁺	Н	М	Н	Н	Н	Р	Н	Р	-	Н	Н	М
Al ³⁺	Р	+	?	-	Р	М	Р	Р	Н	Н	+	Р
Ba ²⁺	Р	Р	Р	Н	Р	М	Р	Р	Р	Н	Р	Н
Be ²⁺	Р	+	?	+	Р	Р	Р	Р	Н	Н	+	Р
Ca ²⁺	Р	Р	Р	Н	Р	Н	Р	Р	М	Н	М	М
Cd ²⁺	Р	Р	М	+	Р	Р	Р	Р	Н	Н	Н	Р
Co ²⁺	Р	Р	Н	+	Р	Р	Р	Р	Н	Н	Н	Р
Cr ³⁺	Р	+	Н	-	Р	М	Н	Р	Н	Н	+	Р
Cs ⁺	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р
Cu ²⁺	Р	Р	Н	+	Р	Р	-	Р	Н	Н	Н	Р
Fe ²⁺	Р	Р	Н	+	Р	М	Р	Р	Н	Н	Н	Р
Fe ³⁺	Р	-	-	-	Р	Н	-	Р	Н	Н	-	Р
Hg ²⁺	М	Р	Р	-	Р	+	Н	+	-	Н	Н	+
Hg ₂ ²⁺	Н	М	-	Н	Н	М	Н	+	-	Н	-	Н
K ⁺	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р
Li ⁺	Р	Р	Р	Р	Р	Н	Р	Р	Р	М	Р	Р
Mg ²⁺	Р	Р	Р	М	Р	Н	Р	Р	Н	Н	Н	Р
Mn ²⁺	Р	Р	Н	+	Р	Р	Р	Р	Н	Н	Н	Р
NH ₄ ⁺	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	-	+	Р
Na ⁺	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р
Ni ²⁺	Р	Р	Н	+	Р	Р	Р	Р	Н	Н	Н	Р
Pb ²⁺	М	Р	Н	+	М	М	М	Р	Н	Н	Н	Н
Rb ⁺	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р
Sn ²⁺	+	+	-	-	+	М	М	+	Н	Н	Н	Р
Sr ²⁺	Р	Р	Р	Н	Р	Р	Р	Р	М	Н	Р	Н
Tl ⁺	М	Р	Р	Р	М	Н	Н	Р	Р	М	Н	М
Zn ²⁺	Р	Р	Н	+	Р	Р	Р	Р	Н	Н	Н	Р

Позначення: Р – добре розчинний; М – малорозчинний; Н – практично нерозчинний; + – повністю реагує з водою чи не випадає з водного розчину; - – не існує, ? – дані про розчинність відсутні.

Періодична система елементів Д. І. Менделєєва

1 1 H 1.008	2											13	14	15	16	17	18 2 He 4.003
3 Li 6.94	4 Be 9.01											5 B 10.81	6 C 12.01	7 N 14.01	8 O 16.00	9 F 19.00	10 Ne 20.18
11 Na 22.99	12 Mg 24.30	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13 Al 26.98	14 Si 28.09	15 P 30.97	16 S 32.06	17 Cl 35.45	18 Ar 39.95
19 K 39.10	20 Ca 40.08	21 Sc 44.96	22 Ti 47.87	23 V 50.94	24 Cr 52.00	25 Mn 54.94	26 Fe 55.85	27 Co 58.93	28 Ni 58.69	29 Cu 63.55	30 Zn 65.38	31 Ga 69.72	32 Ge 72.64	33 As 74.92	34 Se 78.96	35 Br 79.90	36 Kr 83.80
37 Rb 85.47	38 Sr 87.62	39 Y 88.91	40 Zr 91.22	41 Nb 92.91	42 Mo 95.96	43 Tc -	44 Ru 101.07	45 Rh 102.91	46 Pd 106.42	47 Ag 107.87	48 Cd 112.41	49 In 114.82	50 Sn 118.71	51 Sb 121.76	52 Te 127.60	53 I 126.90	54 Xe 131.29
55 Cs 132.91	56 Ba 137.33	57-71	72 Hf 178.49	73 Ta 180.95	74 W 183.84	75 Re 186.21	76 Os 190.23	77 Ir 192.22	78 Pt 195.08	79 Au 196.97	80 Hg 200.59	81 Tl 204.38	82 Pb 207.2	83 Bi 208.98	84 Po -	85 At -	86 Rn -
87 Fr -	88 Ra -	89-103	104 Rf -	105 Db -	106 Sg -	107 Bh -	108 Hs -	109 Mt -	110 Ds -	111 Rg -							

57 La 138.91	58 Ce 140.12	59 Pr 140.91	60 Nd 144.24	61 Pm -	62 Sm 150.36	63 Eu 151.96	64 Gd 157.25	65 Tb 158.93	66 Dy 162.50	67 Ho 164.93	68 Er 167.26	69 Tm 168.93	70 Yb 173.05	71 Lu 174.97
89 Ac -	90 Th 232.04	91 Pa 231.04	92 U 238.03	93 Np -	94 Pu -	95 Am -	96 Cm -	97 Bk -	98 Cf -	99 Es -	100 Fm -	101 Md -	102 No -	103 Lr -